

Sisäministeriölle

21.6.2021

Asia: VN/6083/2021

Suomen Punaisen Ristin lausunto valtioneuvoston asetuksesta sisäasioiden rahastoista Euroopan unionin ohjelmakaudella 2021-2027

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston asetuksesta sisäasioiden rahastoista Euroopan unionin ohjelmakaudella 2021-2027.

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Suomen Punainen Risti on allekirjoittanut sisäministeriön kanssa yhteistyöpöytäkirjan, joka perusteella se ylläpitää varautumista laajamittaiseen maahantuloon sekä edistää säilöön otettujen ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista monitoroinnin kautta. Suomen Punainen Risti ylläpitää Maahanmuuttoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti vastaanottokeskuksia sekä vastaa Suomeen saapuvien kiintiöpakolaisten vastaanotosta ja perheenyhdistämisestä. Suomen Punaisen Ristin muita maahanmuutto- ja pakolaistyön toimintoja ovat henkilötiedustelu, kotoutumista tukeva vapaaehtoistoiminta sekä hyvien etnisten suhteiden edistäminen.

Yleisesti Suomen Punainen Risti pitää hyvänä, että rahastojen toimeenpanosuunnitelmista on tarkoitus tehdä entistä joustavampia ja vähintään vuosittain tarkasteltavia. Tämä mahdollistaa entistä sujuvamman sopeutumisen mahdollisiin muutoksiin toimintaympäristössä sekä tavoitteiden saavuttamisen aktiivisen seurannan ja mahdollisiin puutteisiin tai haasteisiin reagoinnin.

Kiitämme myös siitä, että valmistelua on tarkoitus tehdä entistä tiiviimmässä yhteistyössä kumppanien kanssa. Suomen Punainen Risti pitää hyvänä asetuksessa otettua lähestymistapaa, jonka mukaan toimintasuunnitelmissa ja niiden toimeenpanossa keskeistä on kumppanuus keskeisten toimijoiden kesken. Asetusluonnoksessa on tuotu esiin, että tarkoituksena on varmistaa erityisesti keskeisten järjestöjen ja yhdistysten laaja edustus rahastojen seurantakomiteoissa. Kaikkiin seurantakomiteoihin myös otettaisiin jäseneksi Suomen kansallisen ihmisoikeusinstituution edustajana Ihmisoikeuskeskuksen edustaja. Valittu lähestymistapa on periaatteena hyvä.

SPR pitää kuitenkin erikoisena järjestelyä, jossa Valtioneuvosto nimittää seurantakomitean mutta sisäministeriö päättää muutoksista sekä kokoonpanossa että jäsenistössä. Järjestely ei välttämättä vahvista seurantakomitean ja kumppanuuksien rakentamista Näin erityisesti, koska juuri järjestöjä koskevat kirjaukset jätetään asetuksessa varsin avoimeksi.

Asetusluonnoksessa mainitut toimijat ovat pääasiassa viranomaisia ja nimenomaisesti valtiohallinnon viranomaisia. Tämä vastaa huonosti yleisasetuksen artikloissa 34 ja 6 tarkoitettua tasapuolista kokoonpanoa. Kun sekä yleisasetus, että nyt annettava kansallinen asetus lähtevät tasapuolisuuden vaatimuksesta, olisi suotavaa, että myöskään järjestöjen tai muiden toimijoiden määrää tai kokoonpanoa ei asetusluonnoksessa jätettäisi täysin määrittelemättä. **Suomen Punainen Risti esittää, että asetusluonnosta muutetaan ja/tai täydennetään kumppanuuksien osalta kaikkien rahoitusvälineiden kohdalla siten, että seurantakomiteat ovat tasapainoisempia.** Paikallishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan edustuksen määrittäminen esimerkiksi AMIF-rahaston kohdalla Kuntaliiton ja ETNO:n kautta ei ole riittävää tasapainoisuuden turvaamiseksi, ottaen erityisesti huomioon, että valtiohallinto on hyvin vahvasti edustettuna useiden erillisten edustajien kautta. Myös yhdenvertaisuusvaltuutetun edustajan osallistuminen komiteaan on perusteltua ja sama koskee myös Tasa-arvovaltuutetun ja Lapsiasianvaltuutetun edustusta.

Suomen Punainen Risti on kiinnostunut osallistumaan sekä AMIF- että ISF-rahoitusvälineiden seurantakomiteoihin ja pitää sitä myös perusteltuna rahastojen kattaman toiminnan laajuus huomioiden. Järjestö on sopinut sisäministeriön kanssa yhteistyöstä laajasti ministeriön toimialaan kuuluvilla aloilla, minkä lisäksi sillä on erityinen lakiin ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuva rooli viranomaisten tukemisessa.

Avustuksen enimmäismäärä (12§)

Yksittäisenä huomiona nostamme esille, että jatkossa järjestöjen hankerahoitusten omarahoitusosuutta esitetään kasvatettavaksi 25 prosenttiin. Lisäksi omarahoituksesta on aiemmin voinut kattaa n. 15% muilla keinoin, kuten vapaaehtoistyöllä, mikä osuus jatkossa tulee laskemaan. Muutokset tulevat vaikeuttamaan erityisesti monen pienen toimijan mahdollisuuksia saada rahastoista hankeavustuksia, mikä erityisesti AMIF-rahaston osalta on ongelmallista huomioiden järjestöjä koskevan aktiivisuuden toimialalla.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri